

ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਐਸਾ
ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ, ਜਿਹੜਾ ਉਹਨਾਂ ਲਈ
ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਗਰੰਟੀ
ਕਰੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਰੱਖਿਆ
ਕਰੇ, ਮਾਲਕ ਨਾਲ ਝਗੜੇ ਦੀ ਸੂਰਤ
ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਸਾਲਸੀ ਅਦਾਰੇ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ
ਹੋ ਸਕੇ, ਕੰਮ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ
ਹੋਵੇ, ਬੁੱਢੀ ਉਮਰ ਲਈ ਕੋਈ ਪੈਨਸ਼ਨ
ਹੋਵੇ, ਮਾਂ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਕੋਈ
ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਹੋਵੇ। ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ
ਕਹੀਏ ਤਾਂ ਇਸ ਇਕ ਚੌਥਾਈ ਕਾਮਾ
ਸ਼ਕਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਐਸੀ ਕਾਨੂੰਨੀ
ਅਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਚੰਗਾ ਜੀਵਨ
ਜੀਅ ਸਕਣ ਜਾਂ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਰੱਜੇ-ਪੁੱਜੇ
ਉੱਚੀ ਜਾਤ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਅਤੇ
ਜਬਰ ਤੋਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਜਾਤ ਮਿਲੇ।

ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ
ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ
ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕੀ
ਦਿਸ਼ਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਜੋ
ਹਾਸਿਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ
ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਹੀ ਇਸ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਵਿਚ

ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਵੀ ਗੱਲ
ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਕਿ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਉਹ
ਪ੍ਰੋਲਤਾਰੀ ਵਰਗ ਹੈ, ਜਿਸਨੇ ਇਸ ਦੇਸ਼
ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਤਬਦੀਲੀ
ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਇਕ ਕੁੰਜੀਵਤ ਭੂਮਿਕਾ
ਨਿਭਾਉਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ
ਮੈਨੂੰ ਨੌਜਵਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਸਾਬੀ ਦੀਪਕ
ਧਵਨ ਦੀ ਗੱਲ ਯਾਦ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ
ਉਸਨੇ ਨੌਜਵਾਨ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਫਰੰਟ
'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ
ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚੁਣਿਆ ਸੀ, 'ਭਾਅ
ਜੀ, ਇਹੀ ਵਰਗ ਹੈ, ਜੋ ਆਉਣ ਵਾਲੇ
ਇਨਕਲਾਬ ਦਾ ਪੁਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹ
ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦੀ ਹਨ੍ਹੇਰੀ ਵਿਚ ਵੀ
ਕਾਇਮ ਰਿਹਾ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਨਕਲਾਬ
ਦੀ ਅਸਲੀ ਲੋੜ ਹੈ।'

ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਕਿ ਸਾਰੀ ਕਾਮਾ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੇਤ
ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ
ਜਥੇਬੰਦਕ ਸ਼ਕਤੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਸਮਾਜ
ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਾਮਨ ਹੋਵੇਗੀ।